

HÁROM ANAGRAMMA

BUJNOVSZKY TAMÁS
KÉPESSÉJE

Miklós hetvenedik születésnapjára készülődtünk 1990-ben. Tűnődöm, hogy is volt. Nemes Nagy Ágnes még élt, de már nagybetegen. A születésnapra sem tudott eljönni. Szörényi Laci és Alexa Károly meglepetésnek emlékkönyvet terveztek Miklósnak. Négyszázötven oldalas, egyedi, bőrkötésű kézirat született, amely jóval később nyomtatásban is megjelent. Ágnes kézzel írt anagrammája nyitja a kötetet. Ez olyan születésnap volt, hogy félni kezdtem. Rossz előérzet fogott el. A Jelenkor 1991. januári teljes számát Miklós tiszteletére jelentették meg, születésnap ünnepség az Írószövetségben, majd a Csehszlovák Nagykövetségen. Aztán ünneplés a Goethe Intézetben, ahol Krassó Gyuri összeesett, mikor elsőnek koccintott Miklóssal a büfé megnyitásakor. Elvitte a rohammentő. Még hetekig élt, de

többé nem tért magához. Aztán otthon. Nagyon sok vendég. Akkor, ott, nálunk adták át az emlékkönyvet: Tagjai vagyunk egymásnak. A Tarzusi szavával köszöntik Mészöly Miklóst barátai. Szétestünk egy pár év alatt. Szekértáborok alakultak. Az írók nem tagjai egymásnak. Ágneset elvesztettük. Hozzánk is beköszöntöttek a bajok. Miklós hetvenötödik születésnapján helyette vettem át kitüntetését a Parlamentben – ő kórházban, az intenzív osztályon feküdt. Mióta meghalt Ágnes, úgy érzem, mint ha mindig róla írnék. Pedig nem így van. Azért érezhetem ezt, mert szüntelenül magamban hordom; őt, meg a költészetét. A prózáját nem, valószínűleg túl sok volna nekem. Ennyit bírok el Ágnesből.

De most az első anagrammáról. Amikor nyomtatásban jelent meg a könyv, már fekete keretben volt Ágnes neve, faximilében az anagramma:

Köszöntő M. M.-nak

Mikor ott ültünk a bivalyszekéren
Ifjan és négyen ama régi nyáron,
Kalandozván Kalotaszentkirályon,
Láttuk-e, hogy leend majd módja (kétlem)
Ős új kátyúk közötti zötykölésben
Szívből kiáltani Magának: éljen!

1990 novemberében, Nemes Nagy Ágnes

Atörténet, ami a sorok mögött áll: ezelőtt húsz vagy harminc évvel elhatároztuk – Ágnes, Balázs [*Lengyel Balázs kritikus, Nemes Nagy Ágnes férje – a szerk.*], Miklós meg én –, hogy négyen együtt utazunk Erdélybe. Mi hamarabb indultunk, hogy anyámékkal lehessünk Kolozsváron, majd találkozás Szebenben, augusztus 8-án, déli 12 órakor a Városháza előtt. (...)

Akkor még autó, saját kocsit álmainkban sem fordult elő. Vonattal utaztunk, aztán autóbusszal, majd Kalotaszentkirályon bivalyszekéren. Ami még csak istenes, igazában akkor zötykölődöttünk, mikor teherautó pótkocsiján fatörzseken hasaltunk, átölve a hatalmas törzseket, hogy le ne guruljunk. És micsoda utak! Kátyú kátyú után. Én azt hittem, hogy kirázza a lelkemet, de Ágnes föl sem vette – talajtornász volt a gimnáziumban.

Erre a nyárra a bivalyok nyomták rá a bélyegüket. Kalotaszegen, valahol, már nem tudom, merre, szembetalálkoztunk a bivalycsordával, ahogy estefelé gyalog lépdeltünk a falu főtere felé, át a Körös hídján. Mindkettőnkön piros ruha volt. Lehet, hogy ez csak az emlékezet legendát alakító képzelet-játéka, mivel piros ruhában – ezt mindenki tudja – nem szabad bivalyok közelébe menni, mert megvadulnak. De azt végképp nem tudtuk, hogy abban a faluban az asszonyokat nem túrik a

bivalyok, ezért elbújnak a házakban, mikor estefelé jön haza a csorda; még a fejest is a férfiak végzik.

Rémüldöztek, mikor a faluba beértünk. Mondanom sem kell, hogy a bivalyok ránk se néztek. Gyanútlanul, jókedvűen és fáradtan mentünk a csordával szemben. Én hozzászóltam Erdélyben a bivalyokhoz, Ágnes is ismerte őket, hiszen partiumbeli volt. Mindketten szerettük a járásukat, azt, ahogyan fekete fejüket fekete szarvukkal kicsit fenntartva, előrenyújtva, rezzenés nélkül viszik, mintha úsznának a levegőben. Kicsit szőrös, fekete testük fekete bőrükkel egy más világot sejtet, ősit, vadat. Ittük a bivalytejet: kékes színű és mandulaíze van. Valahol Kalotaszegen egy bivalyborjú játszott Ágnessel, Balázssal. Rendkívül kedvesek a bivalyborjak, szökdécselnek, mint a kiscigák, simulni is tudnak. Ágnes szoknyáját ráncigálta, hogy menjen vele szaladgálni.

Körösfőn felöltöztünk muszulyba, gyöngyös pártába. Mint egy királynő, olyan volt Ágnes. Különbösen ez mindig is királyi viselet. Még most is őrzöm a képet róla. Aztán zötykölődöttünk tovább a kalotaszegi ó- és új kátyúk között. Majd tovább az élet kátyúi között. Régebben nem tudtam, hogy ezt a versformát anagrammának hívják. Szerettem, mert játékos, kedves és szép, mint a kisbivalyok.

(*Jelenkor*, 49. évfolyam, 3. szám, 2006-03-01)

TE SE PROIBISCE EL
FUMAR CIGARETAS

